

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin-
večkrat po dogovoru.

60. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 21. maja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Narodna sprava in socialna demokracija.

Klub čeških socialno-demokratskih poslancev
v državnem zboru je izdal sledečo izjavo:

Z ozirom na vesti dnevnih časopisov, češ, da
se je dosegel med češkimi meščanskimi strankami
in češkimi socialno-demokratskimi poslanci nekaj
sporazum za češko-nemško konferenco, konstatira
klub, da ne pričajo vesti teh listov na resnici
in da v tej stvari sploh ni bilo nobenega poga-
janja, izvzemaši privatne informacije posameznih po-
litikov. Sicer pa je pač stališče kluba napram
Bienensthovim jezikovnim predlogom in napram
rešitvi narodnega vprašanja v Avstriji znano iz
dosedanjih izjav stranke in kluba.

Klub izjavlja, da je načelni nasprotnik vseh
poizkusov, ki hočejo omejiti uravnajo je-
zikovnih in narodnih razmer na dolo-
čena, iz celote narodnih bojev samo-
voljno vzeta ozemlja in odklanja zato
odločno zlasti Bienensthove jezikovne
predloge, katerih vsebina je tudi iz drugih raz-
logov nesprejemljiva za češko socialno demokracijo.
Merodajna je za klub izjava strankinega odbora
in poslanskega kluba z dne 11. decembra 1908.,
v kateri se pravi, «da ne more biti češko-nemško
vprašanje rešeno samo na Češkem ali Moravskem,
ampak da se mora rešiti obenem v svojem celem
obsegu, za ves češki narod v državi». Ta izjava
je v načelni zvezi z narodnostno resolucijo, spre-
jeto na skupnem zboru avstrijske socialne demo-
kracije v Brnu in s sklepom zbora češke socialne
demokracije lanskega leta v Pragi. V obeh teh iz-
javah se postavlja soc. demokratična stranka na
stališče vsedrjavne rešitve narodnega vprašanja.
Na podlagi teh sklepov smatra klub za samoumevno,

da bo podpiral vsako odkritosrčno parlamentarno
stremljenje, ki gre za zakonito uravnajo
jezikovnih in narodnostnih razmer v ob-
segu cele države in po načelih, enakih za vse na-
rode v Avstriji. Klub čeških socialno-demokratič-
nih poslancev jemlje z zadoščenjem na znanje, da
si dela v krogih čeških politikov pot spoznanje,
katero že davno zastopa češka socialna demokracija.

Pesnik Machar o socialni demokraciji.

V nedeljo, 15. t. m. je glasilo češke socialne
demokracije na Dunaju, «Delnické Listy», slavilo
svojo dvajsetletnico. Kot skromem, dvakrat na
mesec izhajajoč list so «Delnické Listy» začeli in
danes so velik dnevnik, pri katerem ima 27 oseb
dela, neštvisi razne dopisnike in neglede na iz-
jemne slučaje. Uredništvo je dobilo za dvajsetletni
jubilej razne čestitke med katerimi je posebno po-
membno in tudi za naše razmere zanimivo pismo
glasovitega češkega pisatelja Macharja, ki pravi:

«Sprejmite v trenotku, ko dovršuje vaš list
svojo dvajsetletje, tudi mojo odkritosrčno željo in
najboljši uspeh ob vašem nadaljnjem delu. Ne
morem si pomagati, tudi nihče ne izpreobrne mo-
jega prepričanja, da je zmaga socialne de-
mokracije neizogibni pogoj za rešitev
češkega vprašanja na Dunaju. Napisal sem
to v letih, ko so vas narodnjakarji metali iz na-
roda in to trdim tudi danes, ko se priznava, da
se ne sme podcenjevati vaš pomen, ampak da in
to in ono — ej no, narodnjakarji imajo mreno
na očeh in hrastova bruna na vesti. Verujem v
vašo zmago, ker verujem v zgodovinsko
pravičnost in želim vam, da bi prišla ta
zmaga čimprej, ker vem, da želim s tem tudi
češki stvari na Dunaju obrat na bolje».

Tudi naši narodnjakarji znajo včasih slaviti
Macharja. Vendar smo prepričani, da ne pona-
tisnejo tega pisma. Kar pravi Machar o pomenu

socialne demokracije za Čehe na Dunaju, to velja
tudi za Slovence. Ampak narodnjakarji imajo mreno
na očeh in hrastova bruna na vesti...

Socializem in delavstvo.

Predavanje dr. H. Tume dne 24. aprila 1910 v Trzinu.

Socializem in krščanstvo.

Socializem, kakor vsi pojmi, ki izražajo velike
elementarne ideje, se tolmačijo na najrazličnejše
načine, tako n. pr. tudi krščanstvo. Ako bi kdo
izpraševal posameznike, tudi znanstvenike, kaj pod
tem razumevajo, bi dobil najraznovrstnejše odgo-
vore. Nehote skoraj pa se stavlja socializem v
nasprotje s krščanstvom. Zame je blivatvena razlika
med tema dvema elementarnima, velikima idejama,
le razlika v razvoju.

Krščanstvo nam predstavlja versko naziranje,
kakor se je za nami razvilo v preteklosti, sociali-
zem nam predstavlja novo versko idejo, kakor se
razvija in kaže v bodočnost. Krščanstvo nam kaže
smer nazaj, socializem nam kaže smer naprej, kr-
ščanstvo pridiga odvisnost od neznanega, nerazum-
ljivega, vsemogočnega vsebitja, ljubezen do bliž-
njega a istočasno odrekanje življenju, pričakuje re-
šitve v boljšem, nadčutnem svetu, socializem pa
propoveduje svobodo in obenem skupnost človeka
s narodo, ljubezen do bližnjega ter potrjevanje živ-
ljenja na tem, razumu in čustvom pristopnemu
svetu. Človek je po družbi postal in naloga vesoljne
človeške družbe je, priboriti posamezniku srečo že
tu. Socializem tako pomenja v najširšem pomenu
besede novo svetovno naziranje in je obsežen v
široko razvitem sistemu filozofije. Tak filozofičen
sistem razvijati v kratkih besedah ni mogoče in
ni naloga mojega predavanja; kajti delavstvu je
treba predvsem, da razume pojem in vrši naloge
praktičnega socializma ali socializma v ožjem po-
menu besede.

PODLISTEK.

Savičev pesimizem.

Dalje.

— In kako velikanska je še duševna in
gmotna beda zatiranih razredov današnje družbe?
Ali ni to gorje tem večje spričo ogromnega du-
ševnega in materialnega bogastva osrečenih članov
te družbe?... Ne, ne, ne. Narodi se sovraži, jo,
ljudje se ubijajo v gozdih in mestih, posamično
in na tisoče, v dvobojih in vojnah. To je pesi-
mizem.

— Ali pa mora biti tako?

— Ali — mora biti tako?... O, razumem
Vas. Vi mislite, kakor sem mislil nekdanj jaz.
Tedaj sem navduševal trpine, oni pa so se mi
rogali, češ, tako je bilo vedno.

— Torej jim je treba dokazati, da nimajo
prav.

— Da, da. Tako sem mislil nekdanj.

— In potem ste zaprli oči, da ne bi videli,
kaj se godi okrog Vas. In tako niste opazili, da
se nevedni zavedajo, da se sovražniki sprijate-
ljujejo, da se zatiranci dvigajo. Potapljali ste svo-
jega duha v nirvano in tako niste očutili živega
duha, ki objema človeški svet... Ali, kaj go-
vorim? Prepričajte se sami!

— Kako?

— Pojdite zvečer z menoj.

— Kam?

— Videli boste.

— Dobro.

Zvečer ga je peljala na shod ženskega
društva. Dvorana je bila polna šivilj, modistic,
delavk iz tovarn. Mlada, priprosta delavka je go-
vorila o ženskem in delavskem gibanju. Savič je
pazno poslušal. Govor ni bil učen, a jako stva-
ren. Oziral se je po dvorani. Iz stoterih oči je
sijalo živo zanimanje in umevanje. Govornica je
poročala, da je združenje doseglo lep uspeh
glede skrajšanja delavnega časa za ženske de-
lavne moči.

— To naj nas vzpodbuja na neumorno de-
lovanje. V naših rokah je naša bodočnost. Naš
največi sovražnik je malodušnost. Zato pogum,
tovarišice! Ako hočemo, moramo zmagati! Sur-
sum corda!

Tako je zaključila svoj govor.

Savič je bil osupnjen.

Tonka mu je povedala, da so se vse te
ženske začetkoma rogate tistim tovarišicam, ki so
jih hotele zdramiti iz duševnega spanja. Sedaj
imajo svoje društvo, svoj časopis in očividno
napredujejo.

— Pa ženske! je Savič vzkliknil.

— Da, ženske, je Tonka odgovorila. In raz-
sodni ljudje pravijo, da je prav to veselo zna-
menje.

Neko nedeljo sta šla oba na deželo, Tonka
je poznala vaškega učitelja, s katerim je sezna-
nila Saviča. Govorili so o raznih rečeh. Med
drugim ga je Savič vprašal:

— Kako si pa preganjate čas tu zunaj? Ali
Vam ni dolgočasno?

— Začetkoma mi je bilo. Sedaj je drugače.
Večkrat imam zvečer šolo za odrasle. Stari kmetje
sivih las prihajajo učit se pisanja in čitanja. Po-
stali smo prav dobri prijatelji. Sedaj imamo tudi
malo pevsko društvo. Udje so sami kmetje,
pa jaz.

— Kmetje, ki se uče čitati in pisati?

— Pa s kakšnim veseljem! In to nam
mного koristi. Ljudje spoznavajo, koliko je
vredno, ako človek kaj zna, pa podpirajo šolstvo,
kjer le morejo. Seveda, nekdanj je bilo vse dru-
gače. A z ljudmi se mora prav ravnati. Vem, da
je končno malenkost, kar storim. Pa vendar sem
jako zadovoljen, ker menim, da to vendar nekaj
pomenja. Izobraženi narodi ne poginjajo!...

Ženske, ki se bojujejo za boljši položaj in
za pravice, kmetje, ki se uče čitati in pisati! In
vse to je on prespal!

Savičev pesimizem se je začel nevarno ma-
jati. A še vedno se je bal nove zmote. Pa Tonka
je že opazila, da se v njegovi duši nekaj spre-
minja in vsako priliko je porabila, da mu po-
kaže nova dejstva. Nagovorila ga je, da sta šla
skupaj v gledališče, ko so igrali nov izviren
komad iz domačega življenja. Pokazala mu je,
kako so polne galerije in stajališče, kjer se zbira
prosti narod. Vodila ga je v društva, na shode.
Povsod je bilo življenje, bujno življenje in plo-
dovi.

Kones prih.

Socialna demokracija.

V tem pomenu je socializem uprav socializem delavstva kot predstavitev ljudske mase. Delavstvo nam je celota, nekaka svota delavstva celega sveta, kot nov razred človeške družbe, ki je nastopil šele takrat, ko se je razvilo masinsko delo v velikih fabrikah ter se delavec po enakem življenjskem položaju morali priti do ideje solidarnosti in samopomoči. Delavstvo v tem ožjem pomenu besede je pravi nositelj socializma, in iz razmer tega delavstva je konstruiral Karol Marks nauke modernega socializma. Socialno-demokratska stranka pa je politična organizacija v svrhu dosege politične moči, v prvi vrsti organizacija pravega delavstva, ki pa po svojem razvoju in svoji moči privlačuje od dnedodne več pristavev tudi iz ostalih stanov, katere privaja v stranko bodisi ekonomski interes, ali pa teoretično spoznanje upravičenosti socializma. Delavstvo se torej v praktičnem socializmu in socialno-demokratski stranki združuje iz lastnega interesa za zboljšanje življenjskih pogojev ter za dosego politične moči, in kot najmočnejši politični faktor ljudske mase priteza nase tudi ostale sloje prebivalstva.

V prvem postanku ideje skupnosti so predstavljali to idejo le fabrični delavci, danes pa štejemo za pravega delavca in se tudi kot takega čuti obrtni, poljedelski delavec, težak, sploh vsak, kdor služi vsakdanji kruh z dnevnim delom. Narasčaj v tovarnah se večinoma sestavlja iz prebitka kmečkega prebivalstva. Želja po neodvisnosti v mestnem življenju zbira vedno več mladih moči v velikih masah, kjer iščejo dnevnega dela in tako nosi delavstvo že v kali v sebi.

hrepenenje po svobodi in hrepenenje po civilizaciji.

Kakor je kmet po svojem delu vezan na zemljo ter raztresen po zemlji, katero obdeluje, je torej konservativen, odvisen od prirode in neznanih prirodnih sil, kakor je tedaj s tega stališča konservativen in pristopen klerikalizmu, tako je delavec, ki se je odtrgal od redne grude, pristopen svobodomosti in neodvisnosti. Ko dela in vidi preračunjen mehanizem stroja, ga ni več strah vladajočih prirodnih sil ter daje prvo mesto človeškemu razumu. Zato je kmet nositelj in zaščitnik stare vere, zato je delavec borilec nove vere, socializma.

Kakor so ti momenti odločilno vplivali na duševno smer delavstva kot skupnosti, tako je prvotni položaj fabričnega delavstva položil temelj praktičnemu socializmu in delavski organizaciji. Beda in revščina ter brezskrbnost so storili delavstvo najprej revolucionarno. V fabrikantih, bogataših je videlo svojega osebnega sovražnika in zatiralca, v masinah sredstvo, ki mu jemlje zaslužek. Raditega so bili prvi izbruhi delavskih upornikov naperjeni proti fabrikam in masinam.

Na Angleškem, v deželi industrije in ogromnega bogastva poleg precej svobodne uprave se je delavstvo najprej uprlo proti izkoriščanju po kapitalu. Odirali so ga nele z nizko mezdo, odirali so ga še bolj občutno s tem, da so ga silili, kupovati slabo blago. Vseled tega si je delavstvo iz bede in samopomoči ustvarilo delavske gospodarske organizacije ter delavske strokovne organizacije. Krvava sila je delavce hitro poučila, da je treba proti državni organizaciji lastnih organizacij, da si je treba odtrgati od borne plače vinar za vinarjem, dokler se ne napravi zaklad ter omogoči tem potom boj proti kapitalu s štrajkom. Tako se je delavstvo pričelo družiti v strokovnih organizacijah. Delavci enakih potreb in enakega zaslužka so si poleg tega ustvarili lastne prodajalnice v konsumnih društvih ter se tako odtrgali izkoriščanju po trgovcih.

Na Francoskem je nasprotno vladal kraljevi absolutizem v družbi propalega plemstva brezvestnega duhovstva, poleg razvite male in srednji obrti. Zato je v delavstvu na Francoskem vskipela predvsem želja po politični svobodi in po rešitvi od kraljevskega in plemenitškega despotstva. Bolj ko je pritiskal koruptni državni absolutizem, tem strastneje je sililo delavstvo po svobodi in po maščevanju za storjene mu krivice. Zato je v krvavi revoluciji prvič pokazala svetovna zgodovina delavstvu njegovo moč in dale zavest zmage nad absolutizmom. Ravno ta zavest je ena najvažnejših in neprecenljivih priberitev človeštva. Le zato slavimo in bomo vedno slavili na sebi grozno francosko revolucijo kot simbol človeške svobode, bratstva in enakosti. Zato je sprejelo delavstvo rdečo

zastavo revolucije kot simbol boja, zmage in svobode. Konec prih.

Proces Borowska-Heker.

Nasi čitatelji se pač spominjajo procesa, ki ga je vodila znana Borowska proti uredniku poljskega dnevnika «Naprzod», sodrugu Hekerju, ker ji je po informacijah Burceva in Bakaja očital, da je služila ruski tajni policiji kot vohunka. Mi smo takrat obširno poročali o tem senzacionalnem procesu. Najbolj senzacionalno je pač učinkoval konec, katerega ni pričakoval nihče. Bakaj je povedal Borowski pred sodiščem v obraz, da je sam videl v sobi ruskega policijskega načelnika. Vendar pa se porotniki izrekli, da se dokaz resnice ni posrečil in sodrug Heker je bil obsojen na mesec dni zapora.

Hekerjev zagovornik dr. Hesky je vložil zoper to sodbo ničnostno pritožbo. Borowskiin zastopnik dr. Lewicki je sestavil protispis. Čitatelji se tudi še spominjajo, da je bil Lewicki teden dni pozneje ustreljen. Borowska je bila obtožena radi umora, a krakovski porotniki so jo oprostil s 6 glasovi proti 6, češ, da ni popolnoma izključeno, da bi se bil Lewicki vendar sam ustrelil.

Radi ničnostne pritožbe v prvem procesu je bila v soboto obravnava pred kasacijskim sodiščem. Borowska ni prišla in tudi ni poslala nobenega zastopnika. Po daljši obravnavi in posvetoivanju je sodišče zavrglo prvo sodbo in ukazalo novo razpravo pred krakovskim porotnim sodiščem. Glavni razlog je ta, da je prvo sodišče odklonilo zaslišanje prič ruskega policijskega načelnika, sedaj orožniškega poveljnika Peterse na in Hekerja samega, kajti porotniki bi bili lahko prisli do drugega prepričanja, če bi bili slišali se te priče.

Teško je verjeti, da pojde Borowska še enkrat pred sodišče in tako bi bila ta zadeva sedaj končana.

Politični odsevi.

* Proti ministru grofu Stürgku je jako energično nastopil poslanec sodrug Pernerstorfer v proračunskem odseku. Ko se je razpravljalo o nekem predlogu radi vseučiliškega fizikalnega zavoda, ni bilo v odseku naučnega ministra, pa sploh nobenega zastopnika ministrstva. Sodrugi Pernerstorfer je to ostro grajal, rekoč, da je to preziranje parlamenta; ako bi se to zgodilo, kadar predseduje on, bi prekinil sejo, dokler bi ne prišel kak zastopnik prizadetega ministrstva. — Baron Bienenrth je opravičeval naučnega ministra, češ, misli je najbrž, da se bo odsekova seja začela pozneje... Menda si bo grof Stürgkh zapomnil to.

* V naučnem odseku so socialni demokratje vložili predlog, da se odpravi nedeljski pouk na obrtno nadaljevalnih šolah. Zagovarjal ga je poslanec Seitz. «Delavstvu prijazna» večina je odločila predlog s 26 glasovi proti 11. Zanj so glasovali samo socialni demokratje, dva češka klerikalca in poslanec Ch e c. Delavci si lahko zapomnijo, kakšne prijatelje imajo v parlamentu.

* Hrvaški sabor je pred prazniki pozno zvečer končal generalno debato o volilni reformi in vodi sedaj podrobno ravpravo.

* Mostarski občinski svet je sklenil radi cesarjevega obiska dovoliti neomejen kredit (!) za olepšanje mesta in za sprejem cesarja; nadalje je zaradi tega dogodka dovolil pol miliona kron za vpeljavo električne razsvetljave in 60.000 kron za ustanovitev mestnega parnega kopalšča.

* Ogrski finančni minister je najel pri Rothschildovi skupini zopet 100 milijonov kron posojila. Seveda brez parlamentarnega dovoljenja. Te šege se je menda navadil od avstrijskih ministrov. Olajševalna okolnost zanj je pač ta, da so ogrske finance popolnoma na psu v sled koalicijske politike. V sedanjem nezakonitem položaju se je vplačalo za 72 milijonov manj davkov, nego bi bilo treba.

* Angleški rajni kralj Edvard je bil v srede pokopan z velikanjskim pompom.

* Reakcionarji v ruski dumi so strašno užaljeni, ker si svet dovoljuje ruske vladne lumparije smatrati za lumparije. Kakor smo že poročali, je mnogo angleških parlamentarcev pisalo ruski dumi, naj ne pritdi zakonom, s katerimi se ima pokopati finska svoboda. Proti temu «vmešavanju» je v dumi protestiral vodja (nazadnjasko, absolutistično) desnice grof Bobrinski, češ, kaj bi Angleži rekli, ako bi jim Rusi hoteli svetovati, kako naj ravnaajo na Irskem ali v Indiji. — Nazadnjaski ruski grof ni menda niti slutil, kako ostro je s tem obsodil rusko vladno politiko proti Finski, ko je primerjal z angleško politiko proti Irsem in Indijem. Tam ravnaajo namreč Angleži ravno tako barbarako kakor Rusi na Finskem.

* Predsednik ruske dume Gučkov je bil radi svoje dvobojne afare z grofom Uvarovom obsojen na štiri tedne trdnjave, grof Uvarov pa na tri tedne zapora.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Bog se usmili naših ubegih liberalcev, ki jih je menda komet tako zbegal, da ne vedo več, kje je desna, kje pa leva stran. Kakor pijanec, ki se mu opleta cesta okrog nog, tavajo semintja ter love cilj, ki ga ne poznajo. Tako smešno se ni delala še nobena politična organizacija kakor zagorski liberalizem, ki je prišel popolnoma v roke konfuzionistom, nevedočim, kaj hočejo in kaj bi morali hoteti. Kdor je zadnji čas v «Slovenskem Narodu» zasledoval dopise iz Zagorja, je moral spoznati, da so gospodje izgubili vsako direktivo. Koncem aprila je bil v omenjenem listu dopis, da hoče župnik prodati neko njivo; dopisnik ga je raditega silovito napadel in mu ukazal, naj se pobere iz Zagorja. Korespondentova korajža se je pa kmalu skrcila; župnik je bil užaljen tembolj, ker povečilo ni bilo resnično, pa je liberalcem odpovedal slovo. Brez te pa liberalci v Zagorju po lastni krivici ne morejo več izhajati. Obšel jih je strah in «Slovenski Narod» je dobil teden pozneje dopis, v katerem se je preklicalo očitanje. Da bi se pa dopisnik nekako opral, je zvalil krivdo na — Nemce, češ, da je bil od njih prvi dopis v «Slov. Narodu» (!) Človek bi moral res biti veliki butelj, da bi verjel kaj takega. Klerikalci niso hoteli verjeti. Kako torej priti iz zagate? Pomagati je morala nova laž, ki je bila prav tako nerodna kakor prva, le da je bila še bolj infamna. Obdolžili so namreč naravnost gosp. Martina Bukovca, češ, on je napisal omenjeni dopis v «Slov. Narod». A da bi nerodni izgovor kolikor toliko držal, so podkrepili eno laž z drugo in dodali: «Gosp. Bukovec je pod Čobalovim vplivom; a ker «Slov. Narod» ne sprejema dopisov od Čobala, jih pošilja Bukovcu, da dela združbe med liberalci in klerikalci.» — Vsakemu otroku mora biti jasno, da mosi ta čemčarija pečat laži na čelu. Ampak naj bode na jasnem tudi gospodje: Mi vemo natančno, da je pisal prvi dopis prav tisti liberalci, ki vedno pošilja lažnjive dopise iz Zagorja in da ga tudi nihče drugi ni pozneje preklical in s tem priložil klofuto sam sebi. Da so potem hoteli obesiti svojo neslanost nedolžnim ljudem, ki se sploh ne brigajo ne za enega, ne za drugega, je značilno. Kaže pa tudi, koliko je verjeti liberalnim dopisom iz Zagorja sploh, koliko je verjeti tudi tistim marnjam, ki se bavijo s socialno-demokratsko stranko.

Podgora. Poročali smo že o zadnjem shodu v Podgori, pa naj še dodamo, da se ga je udeležilo tudi lepo število kmetov. Kdor hoče postati član Delavske hranilnice in posojilnice, se lahko oglasi pri sodrugu Beniniju, ali pa pri zapupnikih sodr. Markiču in Komavliju.

Domače vesti.

— Patriotizem in profitarstvo se od nekdanista vjemala. Zato se ni treba prav nič čuditi vestem, ki jih je objavil «Slovenec» in po njem drugo časopisje, o usodi Kotnikove dedščine, ki jo je imela dobiti družba sv. Cirila in Metoda. Pol miliona je volil rajni Kotnik omenjeni družbi. Dasi zaradi različnih posameznosti nismo preko ušes zaljubljeni vanjo, smo se vendar veselili, da se bo taka za slovenske razmere lepa vsota lahko porabila za ustanovitev ljudskih šol, ki so izmed vseh učilišč vendar najvažnejša. Vest o dedščini je bila za Slovence gotovo presenečenje. A zdaj se jim zdi presenečenje, ko slišijo, da sorodniki izpodbijajo testament in da se hočejo pravdati za dedščino. Mi ne maramo raziskovati vseh posameznosti, ki se navajajo; samih ugibanj pa nočemo kolportirati. Dvomiti se pa ne more o dejstvu, da so sorodniki, veliki narodnjaki pred gospodom in veljaki «napredne» stranke ne privoščijo «svoji» družbi denarja, ampak da bi ga rajše imeli v svojem žepu. Ne vemo, če bi oni, ki se zgražajo ob tem dejstvu, v enakem slučaju ravnali bistveno drugače. Testamenti imajo sploh čudne usode in o marsikateri dedščini se je že povedalo, da ni bila zapisana iz samega prepričanja. Celo o višjih duhovnikih se je trdilo, da so v takih poslih jako spretni in da so dosegli «lepe» uspehe. Včasih se je taka trditev tudi že dokazala. Ampak to je: V kapitalistični družbi živimo, kakor jo hoče baje sam bog. In v tej ljubeznjivi družbi je denar največja moč. Bodi bedast kakor noč; nič ne de, če imaš denarja. Lahko si grd kakor pošast; vendar te bodo «ljubila» lepa dekleta, če si bogat. Rojenemu falotu se bodo priklanjali, če ima polno blagajno. Do moči in oblasti vodi človeka denar. Nič ni v kapitalistični družbi tako realno in mogočno kakor denar. Celo pošten je človek najlažje, ako ima dovolj denarja. Saj ne more biti v teh razmerah nič bolj naravnega, kakor da koprne vse po denarju. In podedovati ga je posebno prijetno, zakaj za ta posel ni treba ne truda, ne skrbi. Še kraljevski otroci se pravdajo za dedščino. Seveda bi moral narod biti več kakor posameznik, interesi šolske družbe višji od privatnih. Kajpada bi bilo lepše, plem-

nitejše in bolj patriotično, z zadoščenjem prepustiti dedščino cirilmetodovi družbi. Ampak kaj bi s plemenitostjo, ki nič ne nese? Kaj s patriotizmom, ki je tako drag? ... Tako je, tako: Patriotizem je lep v govorancah, napitnicah, pred volilci in koristen za pokrivanje drugih namenov. Ampak denar je denar in kjer gre za cvenk, tam obmolknejo fraze. Kdor se čudi koristolovstvu, ne pozna najsvetejših zakonov kapitalizma.

— **K. k. Krieger Korpa** — kako ponosen naslov je to in kako se bodo postavljali naši veterani, kadar postanejo k. k. krigarji! V koraku marsikateri sicer tudi tedaj ne bodo znali in na komando »rehcum« se jih bo polovica obrnila na levo. Ampak bridko sabljico bodo imeli in če bo vojska, bodo smeli vahtati krompir. Take regimente hoče vlada — prav zares! — napraviti iz naših ljubih veteranih, ki so dolej imeli v prvi vrsti nalogo, spremljevati drug drugega pri pogrebu. V državnem zboru razpravljajo sedaj celo o zakonskem načrtu, po katerem se ima ustanoviti tak »kor«. Če se hočejo odrasli ljudje igrati soldate, se nam zdi to njihova privatna stvar; vsakdo se lahko igra, kar se hoče in kakor se hoče. Ampak da se imajo s temi igrarijami baviti resne vojaške oblasti in da se imajo ljudje na take igre baviti s posebnimi privilegiji, ni več privatna stvar. Da se je mogel tak zakonski načrt le vložiti v državnem zboru, je žalostno znamenje, kako daleč je ta prečudna Avstrija še od demokratičnega duha.

Halleyev komet je v četrtek zjutraj presekala pot zemlje in tako prišel od vzhoda na zapad. Kaj je znanost opazovala, ko je zdrsil med nami in solncem na drugo stran, bomo poročali. Brez zanimivih rezultatov niso mogla ostati opazovanja, ker je bila slika celo za gledalca s prestim očesom izredna in prekrasna. Poslej se torej opazuje komet zvečer, po solnčnem zahodu, na zapadnem nebu. Za ugodnost opazovanja je merodajno, kdaj zahaja solnce, kdaj zahaja komet in kdaj vzhaja luna. V četrtek večer je bila repatica za nas le trideset ur na nebu in se vsled premočne solnčne svetlobe — vsaj s prostim očesom — sploh ni videla. V petek se je razmerje že nekoliko zboljšalo, a do konca maja bo opazovanje vedno ugodnejše. Kdor bi ga rad gledal, naj si zapomni sledeče. Preden zahaja solnce, naj si poišče primeren prostor, najbolje na kakšni višavi ali pa na prostem polju. Počeka naj zahod solca. Čim izginemo najmočnejša večerna zarja, bo opazil v tisti smeri, kjer je zašlo solnce, le nekoliko višje nad obzorjem, kometovo jedro, ki bo podobno navadni zvezdi, le da bo videti nekako razcefrano, kakor bi imelo »dvorišče«. Z drugo zvezdo se itak ne bo mogel zamenjati, ker ni v tisti okolici nobene svetlejšje zvezde. Čim bolj počeka zarja, tem jasnejše postaja jedro in polagoma se že kažejo začetkoma slabejše, potem pa jasnejše proge približno v smeri proti mesecu. Ko postane popolnoma noč, je rep povsem jasen. Njegova svetloba je bela kakor ona v Rimski cesti. Vidljivost je seveda odvisna tudi od tega, kako čist je zrak. Smer za opazovanje ostane vedno enaka, le na to je treba misliti, da se mora komet iskati tem višje nad obzorjem, čim dalje je po 20. maju.

— **Borba klerikalcev proti svobodomiselnosti.** Kako puhlo borbo vodijo klerikalci proti svobodomiselcem, nam dokazuje sledeča okrožnica, ki nam je slučajno prišla v roke: »Vernikom. Prezlostnega srca vam moram poročati o groznem zločinu, ki se ravno danes 5. septembra vrši v beli Ljubljani. Pa kaj se godi? Za današnji dan so napovedali svoj shod v Ljubljani »svobodomiselnici«, ki v svojem listu hujskajo za odpad od katoliške Cerkve, grde našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa in taje samega osebnega Boga, Stvarnika nebes in zemlje. Pridobivati ljudi in jih združevati v strasten boj proti katoliški Cerkvi, proti Jezusu Kristusu in proti Bogu je namen tega shoda. Ali ni ta zarota zoper Boga grozen zločin? In vendar ga državne postave dopuščajo. Upam, da se tega zločnega dejanja ne bo udeležilo mnogo Slovencev, prepričan sem, da ta zarota med Slovenci ne dobi privržencev, ampak se bodo vsi z gnušom od nje obrnili in jo zatrli, vendar se pa bojim, da se vsaj nekateri zapeljejo, se shoda udeležijo, njegove sklepe odobre in se s tem sami iz katoliške Cerkve izobčijo. Gotovo je pa ta shod sam neizrekljivo razžaljenje večnega Boga in izredno veliko javno pohujšanje. Obžalujemo nesrečne zasleplence, ki shod sklicujejo, ki bodo na shodu govorili ali se shoda udeležili; obžalujemo posebno nesrečne stariše, kateri sinovi so tako globoko zabredli, da ne le sami taje Boga in vse Božje razodenje, ampak v svoji hudobiji še druge zapeljujejo in v globoki prepadi za seboj potegujejo; obžalujemo jih in molimo zanje, da bi se jih Bog usmilil in bi se od zmote zopet povrnil k resnici, od črne tmine k svetlobi spoznanja Božjega. Dajmo pa tudi Bogu in Gospodu Jezusu Kristusu za sramovanje in zaljenje današnjega dneva kar največje zadoščenje. Zato določim: Danes popoldne naj se po krščanskem nauku moli žalostni del svetega rožnega venca in litanije na čast presv. Srcu Jezusovemu z dotičnimi molitvami. K tej zadostilni pobožnosti nujno vabim vse vernike: moške in mladeniče, žene, dekleta in otroke. Udeležite se je danes popoldne mnogostevilno! Blagoslov Božji naj pride nad vas in naj nad vami vedno ostane. Amen. V Ljubljani, 5. septembra

1909. † Anton Bonaventura škof. Opomba. Ta list naj gg. duhovni pastirji pri dopoldanskem opravilu vernikom prečitajo in jih k pobožnosti z vnetimi besedami povabijo. Dobro bi bilo, da bi se rožni venec prav slovesno molil na prižnici, ker bi ga vsi verniki po cerkvi lagje slisali in mogli lepo, vzpodbudno odgovarjati. In vendar se dobe še vedno ljudje, ki gredo na limanice tem črnihom.

— **Odseki ljubljanskega občinskega sveta** so se na zadnji seji izvolili tako: Magistratni odsek: Franchetti Engelbert, Knez Ivan, Lenček Josip, dr. Tavčar Ivan, dr. Triller Karel. — Personalni in pravni odsek: dr. Majaron Danilo, Mayer Karel, Milohnoja Ivan, dr. Novak Fran, dr. Oražen Ivan, dr. Švigelj Anton, dr. Triller Karel. — Finančni odsek: Knez Ivan, Lenček Josip, Mally Fran, Meglič Karel, Milohnoja Ivan, Sajovic Karel, dr. Triller Karel. — Stavninski odsek: Kobler Pavel, Lenček Alojzij, dr. Novak Fran, Primožič Ferdo, Roethl Matija, pl. Trnkoczy Ubald, Turk Josip. — Odsek za uboge: Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Likozar Anton, Predovič Ilija, Ušeničnik Urban. — Policijski odsek: Franchetti Engelbert, Lenček Alojzij, dr. Oražen Ivan, dr. Pipenbacher Josip, dr. Švigelj Anton, Turk Josip, Vidmar Josip. — Šolski odsek: Dimnik Jakob, Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Likozar Anton, Roethl Matija, dr. Pipenbacher Josip, Sajovic Karel. — Odsek za olupšave mesta: Dimnik Jakob, Lenček Josip, Likozar Anton, dr. Majaron Danilo, Mally Fran, Mayer Karel, Roethl Matija. — Obrtni odsek: Franchetti Engelbert, Kozak Josip, Lenček Alojzij, dr. Marajon Danilo, Primožič Ferdo, Turk Josip, Vidmar Josip. — Dopolnilne volitve v posebne odseke so imele sledeči uspeh: Klavnično ravnateljstvo: Kozak Josip, Predovič Ilija, dr. Tavčar Ivan. — Direktorij mestnega vodovoda: Sajovic Karel, dr. Triller Karel. — Direktorij mestne elektrarne: Mally Fran. — Disciplinarna komisija: Dimnik Jakob, dr. Oražen Ivan, dr. Triller Karel. — Direktorij mestne zastavljalnice: Kozak Josip. — Odsek za regulacijo mesta: Sajovic Karel, pl. Trnkoczy Ubald. — Naborna komisija: pl. Trnkoczy Ubald.

— **Gorenjske vodne sile.** Kranjski deželni odbor je najel tehnike, ki že vršijo načrte za podjetja ob gorenjskih vodnih silah. Za sedaj se je ozrlo samo na Savo (bohinjsko in podkorenjsko) od izvirov pa do Črnuč in njenih dotokov Radovne in Završnice.

Strokovni pregled.

Ali sme pripadati strokovno organizirani delavec podpornim in drugačnim meščanskim društvom?

Na Slovenskem se se to vprašanje ni razpravljalo v širši javnosti. Neznano pa tudi ni. Kolikor vemo, so imele že nekatere organizacije to vprašanje na dnevnom redu in so se navadno odločile za to, da delavec ne sme pripadati organizaciji, ki bi imela slične ali enake namene pa bile pod vodstvom katerekoli politične stranke, ker je namen naših strokovnih organizacij izključno delavski in si je mogoče priboriti uspehov le tedaj, če so delavci združeni v eni organizaciji, ki je popolnoma neodvisna od strank in elementov, ki bi jo ali bi utegnili izrabljati delavstvo te ali one stranke ali struje v svoje osebne, v protidelavske politične namene ali pa le v ta namen, da razdro edinstvo med organiziranim delavstvom.

To stališče so zavzemale vse večje organizacije, ki jim je bilo treba razpravljati o tem vprašanju. Kljub temu razmišljanju se pa to še ni izvajalo v praksi, molče se je dopuščalo in se še dopuščala marsikje, da so člani strokovnih organizacij tudi pri vsakršnih drugačnih društvih, ki niso samo sportna, zabavna, umetniška, nego naravnost nasprotna našim interesom. Res je pa tudi, da se to načelo ne da tako lahko dosledno izvesti pri slabših organizacijah, dočim močnejše organizacije tega niso izvedle zaradi tega, ker mislijo, da so dovolj močne. Opazamo pa sicer tudi pri močnejših organizacijah, da se uje medsebojno nezaupanje v tem hipu med člani organizacije, čim se nahajajo v nji člani, ki iz neodvisnosti ali pa iz sebičnosti podpirajo javno ali le potajno stremeljenja struj nasprotnih političnih strank. To škoduje organizaciji torej iz dveh razlogov: prvič, ker se razbija solidarnost med takimi člani, drugič, ker se direktno ali pa vsaj indirektno podpira protidelavsko stremeljenje meščanskih strank, naj se že te imenujejo potem klerikalne ali liberalne, krščansko-socialne ali »narodne« i. t. d.

Znano nam je, da snujejo meščanske politične stranke, pa tudi zavodi in voditelji različnih meščanskih strank »delavska« in »podporna« društva in »organizacije« v »obrambo delavskih ali pa narodnih pravic«. Gospodje voditelji pri teh društvih zaobračajo božjastno svoje oči, pa kličeje »vero« in »narod« za pričo, da jim ubogi delavec veruje; tega tolažijo s podporo, onega s »svetim« navdušenjem za stvari, ki so takrat vsaj navidezno tako važne, da se dajo absorbirati vse misli ubogega delavca, ki ga med tem odira kapitalizem, hinavski voditelji »organizacij« pa pomagajo organizirati kapitalizem, kapitalistične, državne in vse njih izkoriševalne uredbe.

Mizarji, pozor! S Sušaka nam javljajo, da je tam izbruhnila stavka. Podjetništvo se obrača na vse strani, iščeč stavkokazov. Mizarji in strojniški delavci naj ne iščejo dela na Sušaku in na Reki.

Društvene vesti.

§ **Sestanek članov** krakovsko-trnovskega upravnega odseka splošne delavske zveze »Vzajemnost« se vrši danes, v soboto, 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer v prostorih gostilne »pri Raku«, Krakovski nasip št. 4. Člani se naprošajo, da se sestanka gotovo udeležijo, kakor tudi da pripeljejo seboj znanke in prijatelje društva. Člani drugih upravnih odsekov dobrodošli.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 20. maja. Državni zbor ima prihodnjo sejo v petek, 27. t. m. ob 11. dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Ustanovitev c. kr. kora vojščakov. 2. Eksekucije prosti dohodki uradnikov. 3. Žensko nočno delo. 4. Odstranitev kazni za delavsko kršenje kontrakta. 5. Kovanje dvekronskega denarja. 6. Predlogi v interesu poljedelstva. 7. Poročila imunitetnega odseka. 8. Sklep o nepotrjenih državnozborskih volitvah.

Finančni odsek. Dunaj, 20. maja. V finančnem odseku je poslanec sodrug dr. Renner vložil sledeči predlog:

«Z ozirom na vesti časopisov, da se stavlja za mornarico nove zahteve, ki obsega okroglo 400 milijonov in z ozirom na to, da se imajo graditi dreadnoughti, ne da bi se vprašal parlament, brez proračuna in brez finančnega pokritja, sklepa finančni odsek, da si pridobi gotovost o izdatkih, ki se imajo pokriti z davki in da ne postane skriv zvižnega zapostavljanja parlamenta, prekiniti razprave, dokler ne poda vlada avtentičnih pojasnil o mornariških zahtevah».

Poslanec dr. Licht je predlagal: «Vlada se pozivlje, da si poskrbi čim natančnejša pojasnila o potrebnih vojne in mornariške uprave za prihodnja leta in da poroča o tem odseku».

O obeh predlogih se je razvila obsirna debata v včerajšnji seji. Pri glasovanju je večina odklonila Rennerjev predlog; potem je bil Lichtov predlog soglasno sprejet.

Draginjski odsek. Dunaj, 20. maja. V draginjskem odseku je bila razprava o predlogih sodruga Reumanna in Poljaka Grossa, da se ustanovi sklad za oskrbovanje manjših stanovanj. Finančni minister Bilinski se je branil z rokami in nogami; vlada baje nikakor ne more žrtvovati 6 milijonov zato. **Kredit države** — pravi Bilinski — je za druge, veliko, n. pr. vojaške namene. Sodruga Reumann je ostro polemiziral z ministrom in odsek je končno soglasno sprejel načrt.

Poslanec Barth mrtev. Jablonec, 20. maja. Poslanec sodrug Barth, ki je v državnem zboru zastopal okraj Jablonec-Tarnwald-Roklice je včeraj umrl za tuberkulozo. Po poklicu je bil steklobrusec.

Dopolnilna volitev na Tirolskem. Schländers, 20. maja. Pri včerajšnji ožji volitvi med klerikalcem in krščanskim socialcem je dobil župan v Untermarku Josef Hölzl 4207, župnik Ferdinand Schönherr v Gratschu pa 4065 glasov.

Volitve v Bosni in Hercegovini. Sarajevo, 20. maja. V kmečkih občinah je v pravoslavni kuriji izvoljenih vseh 18 kandidatov srbske narodne organizacije. V mohamedanski kuriji je islamska narodna stranka zmagala v osmih okrajih proti samostalni stranki; v Bihaču bo ožja volitev med Gluhicem in Bišćevićem, ki oba pripadata islamski narodni organizaciji. V katoliški kuriji je dobila Stadlerjeva »Katoliška Udruga« dva mandata (med njima škof Sarić), »Hrvatska Zajednica« pa pet. Dr. Mandić je izvoljen v dveh okrajih.

Volilno gibanje na Ogrskem. Arad, 20. maja. Ko se je grof Stefan Tisza, znani hujskač zoper splošno volilno pravico včeraj popoldne pripeljal v Arad, so ga njegovi prijatelji hrupno pozdravljali, nasprotniki pa so ga počastili z gnilimi jajci. Policija je aretirala več oseb.

Halmi. 20. maja. Kandidat vladne stranke Andrej György je imel včeraj tukaj shod; pristati Košutove stranke so demonstrirali proti njemu. Zandarmerija je »posredovala«, vsled česar je bilo več oseb aretiranih, nekoliko pa ranjenih z bajoneti.

Krečansko vprašanje. Carigrad, 20. maja. Turška vlada je izročila poslanikom varstvenih sil novo spomenico, s katero jih opozarja, da je tudi nova krečanska vlada prisegla grškemu kralju. Velik shod v Pristini je sprejel resolucijo, ki svari Krečane, naj ne mislijo, da se bodo okoristili z vstajo v Albaniji.

Velika eksplozija na Havani. Havana, dne 20. maja. V vojašnico policije v Pinar del Rio so delavci po nalogu vlade znesli večjo množino dinamita, ker je vlada mislila, da je zaradi delavskih nemirov nevarno, če se nahaja dinamit v mestu. V vojašnici je pa dinamit eksplodiral, vsled česar je poginilo sto oseb. To liko jih je baje tudi ranjenih.

Shodi.

Shod kovinarjev. V nedeljo, dne 22. maja se vrši sestanek kovinarjev v salonu pri Perlesu, Presernova ulica, poleg glavne pošte. Začetek ob pol 10. dopoldne. Agitirajte za udeležbo. Dobe se vabila pri sodr. Berdajsu, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Celjska podružnica zveze krojačev ima v nedeljo, dne 22. maja t. l. v gostilni pri „Jeleni“ ob 10. uri dopoldne društveni shod z dnevnim redom: 1. Računsko poročilo. 2. Pomen organizacije. 3. Raznoterosti. Krojaški pomočniki v Celju naj se shoda polnoštevilno udeležijo.

Gospodarski pregled.

Iz Trsta. V petek, dne 13. t. m. se je vršil v gostilni „Internacional“ v ulici Baccaccio 25 sestanek združenikov skladišča II. za Greto in Rojan, ki ga je sklical glavni odbor konsumne zadruge. Udeležilo se ga je lepo število združenikov. Za predsednika je bil izvoljen sodr. Ukmar, ki je v kratkih potezih pojasnil pomen sestanka ter dal besedo zastopniku glavnega odbora sodr. Gaspariju. Ta je najprej raztolmačil korist in dobroto, ki jih uživajo člani konsumnih združenj, ter je pozival navzoče, naj agitirajo med svojimi sodrugi, da se vsi vpišejo vanjo. Za tem je prešel na prvo točko dnevnega reda: Poročilo glavnega vodstva. Tukaj je sodrug Gaspari obširno govoril o delovanju konsumnih združenj ter je raztolmačil sklep, ki ga je storil in odobril zadnji občni zbor konsumne zadruge, namreč da se zviša znesek deleža od K 10 na K 20. Ko se je ustanovila konsumna zadruga, je kapital, ki se je tedaj inkasiral od prodanih deležev, zadostoval za takratni promet, ki ga je konsumna zadruga imela. Drugače pa je danes, ko se je konsumna zadruga tako razširila, da ima svoja skladišča ne samo v Trstu, temveč tudi po Istri in v Furlaniji. Današnji kapital ne zadostuje združenju, da bi si nabavila toliko blaga, kolikor ga rabi za svoje člane, ki jih ima okoli štiri tisoč. Radi tega je občni zbor sklenil zvišati ceno deležev. V drugem slučaju bi bila zadruga primerana najeti si posojilo pri kakšni banki in plačevati visoke obresti, kar bi seveda na koncu leta zmanjšalo dividendo članov. Vsi tedaj sklepa je dolžnost vseh članov konsumne zadruge, da doplačajo drugo polovico deleža, t. j. 10 kron. Oni člani, ki ne morejo plačati cele svote na enkrat, lahko plačujejo v tedenskih obrokih po 20 vin. V ta namen so določene znamke, in za vsak plačani obrok dobi vsak član eno takšno znamko. Plačuje se lahko v vseh skladiščih konsumne zadruge. Radi tega apeliramo na vse one člane, ki tega niso še storili, da to čim prej store, da se ta stvar enkrat uredi in da se s tem omogoči združenju bolj obširno delovanje. Saj naša zadruga nima namena, preskrbovati svojim članom samo dobro in sveže jedilno blago, ampak ima namen odpreti tudi skladišča za obleke, klobuke, čevlje, premog, petrolej itd. In dokler vsak član ne stori svoje dolžnosti, da plača svoj delež, je združenju to nemogoče storiti, ker kakor prej omenjeno, ji sedanjí kapital ne zadostuje niti za vsakdanje potrebe. Radi tega še enkrat apeliramo na tiste člane, ki svojega deleža niso doplačali, da to čimprej store. Zatem se je preslo na drugo točko dnevnega reda: Slučajnosti. Tu so nekateri člani vprašali za razna pojasnila, na kar jim je sodr. Gaspari odgovoril. Ker se ni nobeden drugi oglasil za besedo, je predsednik sodrug Ukmar zaključil ta res lepo vspeli sestanek.

Uvoz žita. V času med 24. in 30. aprilom se je uvozilo v Avstrijo: 21.928 met. stotov pšenice, 2672 met. st. rži, 11 met. st. ovsa in 10.442 met. st. koruze. V isti dobi se je uvozilo na Ogrsko: 41.650 met. st. pšenice in 300 met. st. koruze. Skupna množina uvoženega žita je iznašala torej v omenjeni dobi 63.598 met. st. Od 1. julija 1909 do 30. aprila 1910 se je uvozilo v Avstro-Ogrsko: 9.360.250 met. st. pšenice, 546.650 met. st. rži, 25.029 met. st. ovsa in 339.154 met. st. koruze.

Raznoterosti.

† **Velikansko naseljevanje** v Zedinjenih državah — tudi iz Avstrije. Glasom uradnega izvešja je prišlo marca v newyorskó luko 132.397 potnikov preko Atlantskega oceana; med temi je bilo 108.286 naseljencev. Poleg prvega števila, je dospelo tudi 11.553 državljanov ameriške republike, ki so se mudili v inozemstvu. Nazaj so poslali v minulem mesecu 1742 naseljencev. Vsi naseljenci so prinesli v deželo le 2.457.375 dolarjev denarja. Največ izseljencev je prišlo iz Avstro-Ogrske, kakor se to redno vsaki mesec že dolgo vrsto let dogaja. Med tem, ko je bila glede naseljevanja prej Italija na prvem mestu, je sedaj njeno mesto zavzela Avstro-Ogrska, iz česar je izvajati, da se je gospodarski položaj v Italiji v novejšem času izdatno poboljšal, dočim je beda in draginja v Avstro-Ogrski trajna, valed česar je prebivalstvo prisiljeno, bežati iz svoje domovine. Iz Avstro-Ogrske je dospelo v imenovanem mesecu 34.380 naseljencev, in iz Italije 29.468 naseljencev. Rusija je kljub temu, da ima do 150 milijonov prebivalcev, poslala v minulem mesecu le 17.900 naseljencev, med katerimi je pa bilo le nekoliko Rusov,

dočim so bili ostali večinoma čifuti in deloma tudi Poljaki in Finci.

† **Iz dunajske vsenčiliške knjižnice** je zmanjkala v zadnjem času marsikatera zelo dragocena starijska knjiga. Storičar so sedaj aretirali v Lipskem na Nemškem v osebi 24 letnega Harry Harta iz Celja. Prodajal je ukradene knjige raznim knjižničarjem in starinarjem po Dunaju in po Nemčiji.

H. Suttner

Ljubljana Mesni trg
nasproti retovža.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatine in srebrnine najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Oenik na zahtevo zastoni in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer bodele najboljše postreženi. 98

Nobena kapljica

ne koristi tako želodcu, kot požirek pristnega „FLORIAN-a“!

Človek!

Pomni treh besed:

Želodca red!

Postavno varovano.

Delniška družba pivovarne Union Sp. Šiška pri Ljubljani

priporoča svoje priznane izborno

marčno, dvojnomarčno in eksportno pivo
v sodcih in steklenicah.

Ustanovljena 1847.

52-24

Ustanovljena 1847

Žovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 „ LJUBLJANA „ Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, šimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kmečko-delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po cenah je vprašati v prodajalni „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivega, oskubljenega K 2—, polbelega K 2-80, belega K 4—, prima puhastega K 6—, izredno finega skubljenega K 8—, sivega puha K 6—, belega K 10—, izredno fini prsni puh K 12—, od 5 kg nabrj franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očiščenim puhastim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—. Pernica sama 12 K, K 14—, K 16—, blazinice K 3—, K 3-50, K 4—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazinice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4-50, 5—, 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13—, 15—, pošlje po povzetju, zavoj zastoni od K 10— naprej franko 52-21

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastoni in franko. Če ne dopade, se zamenja ali denar nazaj.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-51

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.